

Tiedote

Julkaisuvapaa 29.3.2019 klo 15.00

Etelä-Pohjanmaan SOTEMAKU-ohjausryhmälle esiteltiin vaihtoehtoisia sote-malleja

Etelä-Pohjanmaan kunnat pyrkivät eteenpäin sote-yhteistyössään. Maakunnassa lähdettiin jo ennen vuodenvaihdetta hakemaan vaihtoehtoisia malleja sen varalle, että sote- ja maakuntauudistus ei etenisi suunnitellusti. Tarkoituksena oli saada aineistoa sote-uudistuksen jatkovalmistelulle.

Perlacon Oy:n professori **Arto Alanko** ja hallintotieteen tohtori **Eero Laesterä** ovat kehittäneet vaihtoehtoisia sote-etenemismalleja, joiden tarkoituksena on osoittaa mahdollisuus lisäsopeutukseen, jotta verorahoituksen kasvutarve kevenisi. Malleja on työstetty tilaajille tehtyjen esittelyjen pohjalta 1.2.2019, 14.2.2019 ja nyt 29.3.2019.

Perlaconin selvityksen lähtökohtina ovat arviot tulevaisuuden kehityskulusta. Nämä skenaariot perustuvat Etelä-Pohjanmaan maakunnan tulevaisuuden haasteisiin, kuten väestörakenteen muutokseen, kuntatalouden tasapainon heikkenemiseen, palvelutarpeen kasvuun ja sote-henkilöstön rekrytointin vaikeutumiseen. Näistä syistä johtuen on perusteltua tutkia nykytilan jatkamisen ohella myös muita vaihtoehtoisia ratkaisumalleja sote-uudistuksen toteuttamiseksi.

Sote-palvelujen rahoitustarve kasvaa Etelä-Pohjanmaan alueella vuodesta 2020 vuoteen 2030 noin 300 miljoonaa euroa. Suurin kuntakohtainen kasvu tulee Seinäjoelle (4,6 %) – johtuen voimakkaimmasta ikääntymisestä tarkastelujakson loppuvaiheessa. Pienintä kasvu on Kuortaneella (2,1 %). Tarveperusteinen muutos vaihtelee kunnittain väestörakenteen mukaisesti. Samaan aikaan kuntien verorahoituksen kasvun kehityksen on arvioitu olevan vain noin 275 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että sote-palvelujen rahoituksen jäädessä kuntien vastuulle tuleva verorahoitus ei riitä kattamaan palvelujen kasvutarvetta.

Kolme mallia sote-palvelurakenteen kehittämiseksi

Perlaconin hankkeessa on tutkittu kolmea uutta mallia sote-palvelurakenteen kehittämiseksi. Kaksi malleista pohjaa koko maakunnan sote-integraatioon. Sote-kuntayhtymämallissa yhdistetään kuntien sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut ja sairaanhoitopiirin tuottamat palvelut yhdeksi kokonaisuudeksi. Tätä mallia on käytetty muualla Suomessa esimerkiksi Kainuun ja Pohjois-Karjalan sekä Keski-Pohjanmaan maakunnissa. Liikelaitosmallissa kuntien yhteinen liikelaitos tilaa kaikki sote-palvelut nykyisiltä kunnallisilta palveluntuottajilta. Kolmas malli poikkeaa edellisistä: siinä yhdistetään vain perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon palvelut, mutta jätetään sosiaalihuollon palvelut kuntien järjestämisvastuulle. Kaikista malleista on tehty riskien arviointi.

Näissä kolmessa mallissa toiminnan laadun parantaminen ja taloudelliset hyödyt pohjautuvat tuottavuuden kehittämiseen sekä kuntien omistajaohjauksen parantamiseen ja yhteistoimintaan. Tulevaisuuden ongelmia ei voi ratkaista ilman sähköisiä palveluja, tiettyjen toimintojen keskittämistä ja tiettyjen palvelujen tuottamista nykyistä kevyemmällä rakenteilla sekä nykyistä pienemmällä henkilökunnalla. Tämä on välttämätöntä, koska henkilökunnan saatavuus tulee vaikeutumaan.

Raportin laatijat huomauttavat, että tänään esiteltävässä osassa kiinnitetään huomiota erityisesti siihen, miten kustannukset ovat kehittyneet sote-kokonaisuuden sisällä, eli millä tavalla kolmen kokonaisuuden, sosiaalihuollon, perusterveydenhuollon ja erikoissairaanhoidon, kustannukset ovat kehittyneet. Kunnat ovat toivoneet lisäselvitystä erityisesti Etelä-Pohjanmaan erikoissairaanhoidon kustannusten noususta. Perlaconin selvityksen mukaan sairaanhoitopiirin kustannukset ovat nousseet muita sote-kustannuksia nopeammin, vaikka palvelujen nykyongelmat ovat vanhustenhuollossa, perusterveydenhuollon hoitoon pääsyssä ja lastensuojelussa.

Lisätietoja:

SOTEMAKU-ohjausryhmä pj. Lasse Anttila
p. 0400 866 549, lasse.anttila@alavus.fi